EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 4.11.2021
COM(2021) 673 final

2021/0351 (NLE)

Predlog

SKLEP SVETA

o stališču, ki se v imenu Evropske unije zastopa v Skupnem odboru EGP glede spremembe Protokola 32 k Sporazumu EGP o načinih izračunavanja finančnih prispevkov za izvajanje člena 82

(Besedilo velja za EGP)

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. PREDMET UREJANJA PREDLOGA

Ta predlog se nanaša na sklep o določitvi stališča, ki naj se v imenu Evropske unije zastopa v Skupnem odboru EGP v zvezi s spremembo Protokola 32 k Sporazumu med Evropsko skupnostjo in Evropskim gospodarskim prostorom (v nadaljnjem besedilu: Sporazum EGP) o načinih izračunavanja finančnih prispevkov za izvajanje člena 82 Sporazuma EGP. Spreminja pravila, ki se uporabljajo za sodelovanje držav Efte, ki so del EGP (Norveška, Islandija in Lihtenštajn), v programih Unije, da bi se upoštevale posebnosti večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 v zvezi z učinkom izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije na finančni prispevek držav Efte, ki so del EGP, v proračun EU.

2. OZADJE PREDLOGA

2.1. Sporazum EGP

Cilj Sporazuma EGP je z enakimi pogoji konkurence in spoštovanjem istih pravil spodbujati stalno in uravnoteženo krepitev trgovinskih in gospodarskih odnosov med Evropsko unijo, Islandijo, Lihtenštajnom in Norveško z namenom oblikovanja homogenega Evropskega gospodarskega prostora (v nadaljnjem besedilu: EGP). Sporazum EGP posameznikom in gospodarskim subjektom v EGP zagotavlja enake pravice in obveznosti na notranjem trgu. Določa vključitev zakonodaje EU, ki zajema štiri svoboščine – prosti pretok blaga, storitev, oseb in kapitala –, v 30 držav EGP. Poleg tega Sporazum EGP zajema sodelovanje na drugih pomembnih področjih, kot so raziskave in razvoj, izobraževanje, socialna politika, okolje, varstvo potrošnikov, turizem in kultura, ki se skupaj imenujejo spremljevalne in horizontalne politike.

Člen 82 Sporazuma EGP določa pravila, ki bi se morala uporabljati za finančno udeležbo držav Efte, ki so del EGP, kadar sodelujejo v programih Unije. Protokol 32 k Sporazumu EGP nadalje določa pravila, ki bi se morala uporabljati v zvezi z načini izračunavanja finančnih prispevkov za izvajanje člena 82.

2.2. Skupni odbor EGP

Skupni odbor EGP je ustanovljen s členom 92 Sporazuma EGP. Sestavljajo ga predstavniki pogodbenic in lahko sprejema sklepe na podlagi sporazuma med EU na eni strani in državami Efte, ki so del EGP in nastopajo enotno, na drugi strani.

Skupni odbor je odgovoren za zagotavljanje učinkovitega izvajanja in delovanja Sporazuma. V ta namen izmenjuje mnenja in informacije ter sprejema sklepe v primerih, predvidenih v Sporazumu EGP, in v zvezi z njegovimi protokoli. Zato se lahko na podlagi člena 98 Sporazuma Protokol 32 spremeni s sklepom Skupnega odbora EGP v skladu s členi 93(2), 99, 100, 102 in 103 Sporazuma EGP.

Za zagotovitev pravne varnosti in homogenosti EGP bi moral Skupni odbor EGP sprejeti sklep o spremembah prilog in protokolov, da se upošteva razvoj zakonodaje Unije. Te spremembe bi bilo treba uporabljati hkrati s spremembami, uvedenimi v zakonodajo Unije, in ob ustreznem upoštevanju notranjih postopkov pogodbenic.

2.3. Predvideni akt Skupnega odbora EGP

Skupni odbor EGP bo sprejel spremembe Protokola 32 k Sporazumu EGP (v nadaljnjem besedilu: predvideni akt).

Namen predvidenega akta je določiti podrobne pogoje za sodelovanje držav Efte, ki so del EGP, v programih EU, da se vključijo potrebne spremembe, ki izhajajo iz sprejetja novega večletnega finančnega okvira, in proračunske posledice izstopa Združenega kraljestva iz Unije.

Cilj predvidenega akta je vključitev petih odstavkov v Protokol 32 k Sporazumu EGP:

Člen 1 se dopolni, da se vključijo naslednje določbe:

- določba o finančni udeležbi držav Efte, ki so del EGP, pri odobritvah, vnesenih v proračun EU, za plačila iz proračunskih vrstic za zaključek programov po izstopu Združenega kraljestva iz Unije. Proračunske vrstice za zaključek programov vključujejo izključno plačila za obveznosti, ki so bile prevzete v okviru večletnega finančnega okvira za obdobje 2014–2020 in za katere bo Združeno kraljestvo še naprej plačevalo svoj delež, dokler ne bodo plačane vse obveznosti. Sporazum EGP ne razlikuje med proračunskimi vrsticami za zaključek programov in novimi vrsticami za programe EU, zaradi česar bi države Efte, ki so del EGP, v proračun EU prispevale več, kot bi bilo potrebno. Opozoriti je treba, da je bil v prejšnjih širitvah uporabljen obratni mehanizem, na podlagi katerega so države Efte, ki so del EGP, v proračun EU plačale nižji znesek, kot je bilo potrebno. Zato se ta mehanizem od spremembe Protokola 32 v primeru širitve EU ne bo več uporabljal in bi vodil k večjemu sorazmernostnemu faktorju za proračunske vrstice za zaključek programov;
- določba o vključitvi sredstev Next Generation EU (NGEU) v izračun prispevka držav Efte, ki so del EGP, za financiranje programa Obzorje Evropa in mehanizma Unije na področju civilne zaščite, da se upošteva povečan proračun teh programov;
- dve dodatni določbi, ki pojasnjujeta, kako se bo izračunal prispevek držav Efte, ki so del EGP, v primeru širitve EU ali izstopa države članice iz Unije.

Doda se nov člen 8, da se uredijo načini izračunavanja finančnih prispevkov držav Efte, ki so del EGP, kar zadeva proračunska jamstva. Specifičnost proračunskih jamstev ne omogoča vključitve finančnega prispevka države Efte, ki je del EGP, v standardni postopek, ki se uporablja za vse druge programe EU. Tak prispevek za proračunska jamstva bo namesto tega določen v posebnih sporazumih o prispevkih.

Predvideni akt bo postal zavezujoč za pogodbenice v skladu s členom 104 Sporazuma, ki določa: „Sklepi, ki jih sprejme Skupni odbor EGP v primerih iz tega sporazuma, so, če ni v njih drugače določeno, zavezujoči za pogodbenice od začetka njihove veljavnosti, te pa morajo ukreniti vse potrebno, da zagotovijo njihovo izvajanje in uporabo.“ Poleg tega so v skladu s členom 119 Sporazuma „[p]riloge in v njih navedeni akti, prilagojeni za namene tega sporazuma, ter protokoli [...] sestavni del tega sporazuma“.

V skladu s členom 103 Sporazuma velja: „Če ob izteku obdobja šestih mesecev od sklepa Skupnega odbora EGP takega uradnega obvestila ni bilo, se sklep Skupnega odbora EGP uporablja začasno do izpolnitve ustavnih zahtev, razen če pogodbenica ne da uradnega obvestila, da se sklep ne sme začasno uporabljati. V tem primeru ali če pogodbenica uradno sporoči, da ne bo ratificirala sklepa Skupnega odbora EGP, začne učinkovati začasna odložitev iz člena 102(5) en mesec po takem uradnem obvestilu, nikakor pa ne pred datumom začetka izvajanja ustreznega akta ES v Skupnosti.“

3. STALIŠČE, KI SE ZASTOPA V IMENU UNIJE

Komisija predloži osnutek sklepa Skupnega odbora EGP Svetu v sprejetje kot stališče Unije. Komisija upa, da bo lahko osnutek v najkrajšem možnem času predstavila v Skupnem odboru EGP.

Vsebina in narava osnutka priloženega sklepa Skupnega odbora EGP presegata zgolj tehnične prilagoditve v smislu Uredbe Sveta (ES) št. 2894/94. Stališče Unije zato določi Svet.

4. PRAVNA PODLAGA

4.1. Postopkovna pravna podlaga

4.1.1. Načela

Člen 218(9) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) ureja sklepe o določitvi „stališč, ki naj se v imenu Unije zastopajo v organu, ustanovljenem s sporazumom, kadar ta organ sprejema akte s pravnim učinkom, razen aktov o spremembah ali dopolnitvah institucionalnega okvira sporazuma“.

Pojem „akti s pravnim učinkom“ vključuje tudi akte, ki imajo pravni učinek zaradi pravil mednarodnega prava, ki veljajo za zadevni organ. Vključuje tudi instrumente, ki nimajo zavezujočega učinka v mednarodnem pravu, vendar lahko „odločilno vpliva[jo] na vsebino ureditve, ki jo [sprejme] zakonodajalec Unije“[1].

4.1.2. Uporaba v obravnavanem primeru

Skupni odbor EGP je organ, ustanovljen s sporazumom, in sicer s Sporazumom EGP. Akt, ki naj bi ga Skupni odbor EGP sprejel, je akt s pravnim učinkom. Predvideni akt bo zavezujoč v mednarodnem pravu v skladu s členoma 103 in 104 Sporazuma EGP.

Predvideni akt ne dopolnjuje ali spreminja institucionalnega okvira Sporazuma. Postopkovna pravna podlaga za predlagani sklep je torej člen 218(9) PDEU v povezavi s členom 1(3) Uredbe Sveta (ES) št. 2894/94 o pravilih za izvajanje Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru.

4.2. Materialna pravna podlaga

4.2.1. Načela

Materialna pravna podlaga za sklep po členu 218(9) PDEU je odvisna predvsem od cilja in vsebine predvidenega akta, glede katerega naj bi se v imenu Unije zastopalo stališče. Če ima predvideni akt dva cilja ali elementa in je eden od teh ciljev ali elementov glavni, drugi pa postranski, mora sklep po členu 218(9) PDEU temeljiti na samo eni materialni pravni podlagi, in sicer na tisti, ki se zahteva za glavni ali prevladujoči cilj ali element.

Materialna pravna podlaga za sklep po členu 218(9) PDEU glede predvidenega akta, ki ima hkrati več ciljev ali elementov, ki so neločljivo povezani, ne da bi bil eden v razmerju do drugih postranski, mora izjemoma vključevati različne ustrezne pravne podlage.

4.2.2. Uporaba v obravnavanem primeru

Predvideni akt ima cilje in elemente na področju finančnih pravil in finančne pomoči. Ti elementi predvidenega akta so neločljivo povezani, ne da bi bil kateri v razmerju do drugih postranski.

---

[1] Sodba Sodišča z dne 7. oktobra 2014 v zadevi C-399/12, Nemčija/Svet, ECLI:EU:C:2014:2258, točke 61 do 64.

Materialna pravna podlaga za predlagani sklep zato obsega naslednje določbe: zlasti člen 122 in člen 322(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije.

4.3. Zaključek

Pravna podlaga za predlagani sklep bi moral biti člen 122 in člen 322(1) PDEU v povezavi s členom 218(9) PDEU in členom 1(3) Uredbe Sveta (ES) št. 2894/94 o pravilih za izvajanje Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru.

5. PRORAČUNSKE POSLEDICE

Predvideni akt spreminja izračun zneska namenskih prejemkov držav Efte, ki so del EGP, dodanih odobritvam EU, in sicer z (a) zmanjšanjem sorazmernostnega faktorja EGP-Efta, ki se uporablja za zneske v proračunskih vrsticah za zaključek programov, ne da bi se ustvarilo kakršno koli pomanjkanje odobritev, in z (b) vključitvijo sredstev Next Generation EU v izračun prispevka držav Efte, ki so del EGP, s čimer se poveča znesek prispevka držav Efte, ki so del EGP, za programa, v katerih te države sodelujejo in ki sta upravičena do sredstev Next Generation EU: program Obzorje Evropa in mehanizem Unije na področju civilne zaščite.

6. OBJAVA PREDVIDENEGA AKTA

Ker bo akt Skupnega odbora EGP spremenil Protokol 32 k Sporazumu EGP o načinih izračunavanja finančnih prispevkov za izvajanje člena 82, ga je po sprejetju primerno objaviti v *Uradnem listu Evropske unije*.

2021/0351 (NLE)

Predlog

SKLEP SVETA

o stališču, ki se v imenu Evropske unije zastopa v Skupnem odboru EGP glede spremembe Protokola 32 k Sporazumu EGP o načinih izračunavanja finančnih prispevkov za izvajanje člena 82

(Besedilo velja za EGP)

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 122 in člena 322(1) v povezavi s členom 218(9) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 2894/94 z dne 28. novembra 1994 o pravilih za izvajanje Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru[2] in zlasti člena 1(3) Uredbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Sporazum o Evropskem gospodarskem prostoru (v nadaljnjem besedilu: Sporazum EGP) je začel veljati 1. januarja 1994.

(2) Zakonodaja Evropske unije je bila spremenjena, zlasti s sprejetjem Uredbe Sveta (EU) 2020/2094 z dne 14. decembra 2020 o vzpostavitvi Instrumenta Evropske unije za okrevanje v podporo okrevanju po krizi zaradi COVID-19 in Uredbe (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost.

(3) V skladu s členom 98 Sporazuma EGP lahko Skupni odbor EGP, ustanovljen s členom 92 Sporazuma EGP, sprejme sklepe o spremembi Protokola 32 o načinih izračunavanja finančnih prispevkov za izvajanje člena 82 Sporazuma EGP v skladu s členi 93(2), 99, 100, 102 in 103 Sporazuma EGP.

(4) Določbe Protokola 32 k Sporazumu EGP bi bilo zato treba ustrezno spremeniti.

(5) Stališče Unije v Skupnem odboru EGP bi moralo temeljiti na osnutku sklepa Skupnega odbora EGP iz Priloge k temu sklepu –

SPREJEL NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Stališče, ki se v imenu Unije zastopa v Skupnem odboru EGP glede predlaganih sprememb Protokola 32 o načinih izračunavanja finančnih prispevkov za izvajanje člena 82 Sporazuma EGP, temelji na osnutku sklepa Skupnega odbora EGP, priloženem temu sklepu.

[2] UL L 305, 30.11.1994, str. 6.

Člen 2

Ta sklep začne veljati na dan sprejetja. Uporablja se od 1. januarja 2021.

V Bruslju,

Za Svet
predsednik